

Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto 1.8.2015 voimaan tulevissa ammatillisten perustutkintojen perusteissa

Ammatillisen koulutuksen
hyvinvointipäivät 4.12.2014 Tampere

Opetusneuvos Aira Rajamäki

Teemapaja 1: Työkyvyn ylläpitämisen,
liikunnan ja terveystiedon opetus

Osaamisperusteisuuden vahvistaminen

- ◆ Opetuskeskeisestä ajattelusta oppimiskeskeiseen ja opiskelijalähtöiseen opetukseen
- ◆ Opetussisällöistä oppimistuloksiin - siihen, mitä opiskelijan pitää osata koulutuksen ja tutkinnon suorittamisen jälkeen
- ◆ Keskeiseksi osaamisen hankinta ja osaamisen osoittaminen
- ◆ Työelämän toimintakokonaisuuksien merkityksen vahvistuminen tutkinnon osissa
- ◆ Eurooppalaisen opintosuoritusten siirtojärjestelmän (ECVET) käyttöönotto.

Lait ja asetukset, tutkintojen perusteet ja muut määräykset voimaan 1.8.2015 koskien sekä aloittavia että jatkavia opiskelijoita

- ◆ Ammatillisessa peruskoulutuksessa tutkinnon osille määrätään osaamispisteet tutkinnon osan kattavuuden (koko tutkinnosta), vaikeusasteen ja merkittävyyden (työelämä) mukaan
- ◆ 1999-2001 perustutkinnon perusteiden mukaan opiskelevat –suoritusaikaa vajaa vuosi
- ◆ Perustutkintojen perusteiden 2008-2010 mukaan opiskelevat siirtyvät opiskelemaan uusien perusteiden mukaan - osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kautta / hops:t tehtävä.

Muutokset tutkinnon muodostumiseen ja sisäiseen rakenteeseen

- ◆ Tutkinnon (180 osp) muodostuminen ja sisäinen rakenne
 - ammatilliset tutkinnon osat, 135 osp
 - **yhteiset tutkinnon osat, 35 osp**
 - vapaasti valittavat tutkinnon osat, 10 osp
 - opinnäytetyö ei sisälly tutkintoon
- ◆ Tutkinnon osiin on tehty osaamisperusteisuuden lisäämiseksi osaamispisteytys
- ◆ Osaamispisteytys on tehty ammatillisissa tutkinnon osissa pääsääntöisesti aiemmat tutkinnon osien suhteet säilyttäen, yhteisissä tutkinnon osissa otettu huomioon uusien tutkinnon osien tuottama osaaminen.

Uudet tai uudistetut tutkinnon osat

- ◆ Yritystoiminnan suunnittelu, Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen, Huippuosaajana toimiminen, Yrityksessä toimiminen, **Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto**
- ◆ Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta
- ◆ Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta
- ◆ Tutkinnon osa ammattikorkeakouluopinnoista
- ◆ Paikallisesti tarjottava tutkinnon osa, 5-15 osp
- ◆ Tutkinnon osa vapaasti valittavista tutkinnon osista, 5-15 osp.

Paikallisesti tarjottava tutkinnon osa (vain ammatillisessa peruskoulutuksessa)

- ◆ Tämä voi sisältää työelämän alueellisten ja paikallisten tarpeiden mukaisen tutkinnon osan.
- ◆ Koulutuksen järjestäjän on nimettävä tämä tutkinnon osa työelämän toimintakokonaisuuden pohjalta sekä määriteltävä sille osaamispisteet (5–15 osp).
- ◆ Lisäksi tulee määritellä tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset, osaamisen arviointi ja ammattitaidon osoittamistavat siten kuin Opetushallitus on määrännyt.

Yhteiset tutkinnon osat (35osaamispistettä)

1. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (11 osaamispistettä)

1. Äidinkieli 5osp /0-3 osp
2. Toinen kotimainen kieli 1-2osp/0-3 osp
3. Vieraat kielet 2osp / 0-3 osp

Tulee sisältää osaamistavoitteita kaikilta näiltä alueilta

2. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (9 osaamispistettä)

1. Matematiikka 3osp/ 0-3 osp
2. Fysiikka ja kemia 2osp/ 0-3osp
3. Tieto- ja viestintäteknikka sekä sen hyödyntäminen 1osp/0-1osp

Tulee sisältää osaamistavoitteita kaikilta näiltä alueilta

3. Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen (8 osaamispistettä)

1. Yhteiskuntataidot 1osp/ 0-3osp
2. Työelämätaidot; 1osp/ 0-3osp
3. Yrittäjäyys ja yritystoiminta 1osp/ 0-3osp

Tulee sisältää osaamistavoitteita kaikilta näiltä alueilta

4. Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto 2osp/ 0-3osp

4. Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen (7 osaamispistettä)

1. Kulttuurien tuntemus 0-7osp
2. Taide ja kulttuuri 0-7osp
3. Etiikka 0-7osp
4. Psykologia 0-7osp
5. Ympäristöosaaminen 0-7osp
6. jokin 2-4 momenteissa tarkoitetuista osa-alueista 0-7osp

Tulee sisältää osaamistavoitteita vähintään yhdeltä osa-alueelta

Vapaasti valittavat tutkinnon osat

- ◆ Ammatillisia tutkinnon osia
- ◆ Paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuvia tutkinnon osia
- ◆ Yhteisiä tutkinnon osia tai lukio-opintoja
- ◆ Jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia opintoja
- ◆ Työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuvia yksilöllisiä tutkinnon osia

Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto

Pakolliset osaamistavoitteet, 2 osp

Opiskelija

- ◆ osaa laatia itselleen terveellisiä elämäntapoja, työkykyä ja liikuntaa edistävän suunnitelman ja toimia sen mukaisesti
- ◆ osaa edistää ja ylläpitää opiskelu-, toiminta- ja työkykyään
- ◆ osaa ottaa huomioon ravitsemuksen merkityksen terveydelle sekä tupakoinnin ja päihteiden haittavaikutukset

Pakolliset osaamistavoitteet, jatkuu Opiskelija

- ◆ osaa kuvata mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksen ihmisen hyvinvoinnille
- ◆ osaa edistää oppilaitosyhteisön hyvinvointia
- ◆ osaa kehittää toimintatapojaan ja toimintaympäristönsä turvallisuutta ja terveellisyyttä
- ◆ osaa toimia turvallisesti ja ergonomisesti, ehkäistä tapaturmia, toimia ensiaputilanteissa sekä hakea apua.

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

- ◆ Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Taitoa ja kuntoa* (LI1) tai *Liikuntaa yhdessä ja erikseen* (LI2) ja *Terveysten perusteet* (TE1) vastaavat tavoitteiltaan *Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto* -osa-alueen pakollisia osaamistavoitteita.

Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto

Valinnaiset osaamistavoitteet, 3 osp

Opiskelija

- ◆ osaa kuvata väestön terveyseroja ja tavallisimpien kansansairauksien riskitekijöitä ja niiden ennaltaehkäisyä
- ◆ osaa arvioida fyysiseen, sosiaaliseen ja psyykkiseen toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä omassa elämäntavassaan ja toimintaympäristössään
- ◆ osaa tarvittaessa käyttää sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluja
- ◆ osaa hyödyntää terveysliikuntaa
- ◆ osaa edistää ryhmän jäsenenä ryhmän toimintaa ja osallistua työ- ja opiskelukyvyn sekä hyvinvoinnin edistämiseen.

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

- ◆ Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Kuntoliikunta (LI5)* ja *Nuoret, terveys ja arkielämä (TE2)* vastaavat tavoitteiltaan *Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto* -osa-alueen valinnaisia osaamistavoitteita.

Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto –tutkinnon osan merkitys

- ◆ Tukee osaltaan yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon toimeenpanoa
- ◆ Edistää opiskelijoiden keskinäistä yhteistyötä ja motivoi ryhmähengen kasvattamiseen
- ◆ Mahdollistaa uudenlaista osallisuutta
- ◆ Mahdollistaa tukea niille opiskelijoille, jotka sitä tarvitsevat
- ◆ Antaa tilaa opiskelijälähtöisille ratkaisuille kestävään työ- ja opiskelukyvyn ylläpitämiseen ja edistämiseen pakollisissa ja valinnaisissa osaamistavoitteissa sekä koulutuksen järjestäjän paikallisesti tarjoamissa tutkinnon osissa.

Miten **Muut määräykset** tukevat Työkyvyn ylläpitämisen, liikunnan ja terveystiedon osaamistavoitteiden saavuttamista?

Muut määräykset

- ◆ Opiskeluhuolto (Määräys 7.3.2014 nro 10/011/2014) tuli voimaan 1.8.2014.
- ◆ Kodin ja oppilaitoksen yhteistyön ja opiskelijahuollon keskeiset periaatteet sekä opetustoimeen kuuluvan opiskelijahuollon tavoitteet
 - sisältää päivitettynä määräyksen opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta (Määräykset 94 ja 101/011/2014)
- ◆ Tulevat voimaan 1.8.2015.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon palvelut

Koulutuksen järjestäjän tulee määritellä...

- ◆ ...”moniammatillinen yhteistyö oppimisympäristöjen terveellisyyden, turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastamiskäytäntöjä varten,
- ◆ ...miten tehdään yhteistyötä opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämisen, liikunnan ja terveystiedon opetuksen sekä ammatillisten tutkinnon osien opetuksen välillä,
- ◆ ...esteettömän oppimisympäristön turvaaminen ja tapaturmien ehkäiseminen,”

Jatkuu..
OPETUSHALLITUS

Yhteisöllisen opiskeluhuollon palvelut

Koulutuksen järjestäjän tulee määritellä...

- ◆ ”..yhteistyössä opiskeluterveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa laadittavat kirjalliset toimintaohjeet tupakoinnin, nuuskaamisen sekä päihteiden käytön ennaltaehkäisemiseksi, päihdeongelmiin puuttumiseksi ja päihdeongelmaisen hoitoon ohjausta varten.
- ◆ Ohjeissa on syytä täsmentää ainakin, miten ja millä edellytyksillä opiskelijan toimintakykyisyyttä selvittävä huumausainetestaus järjestetään opintoihin liittyvien käytännön tehtävien tai työssäoppimisen yhteydessä, sekä miten ja milloin opiskelija esittää huumausainetestin perusteella laadittuun selvitykseen perustuvan todistuksen koulutuksen järjestäjälle.”

Opiskelijahuollon keskeiset periaatteet sekä opiskelijahuollon tavoitteet

Erityistä huomiota otettavaa..

- ◆ *..”Ammatillisessa koulutuksessa yhteisöllisessä opiskeluhuollossa tulee painottaa ennaltaehkäiseviä, osallistavia, ohjauksellisia ja esteettömiä toimintatapoja.*
- ◆ *”Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa yhteisöllistä toimintakulttuuria.*
- ◆ *”Yksilökohtaisten palvelujen järjestämisessä tulee suosia varhaisen puuttumisen malleja ja madaltaa eri keinoin opiskelijoiden kynnyksiä hakea ajoissa tarvitsemaansa tukea tai palveluja.”*

Jatkuu... Erityistä huomiota otettavaa..

- ◆ ..”Ammatillisessa peruskoulutuksessa ja siihen niveltävissä valmentavissa koulutuksissa tulee opiskeluhuollossa ottaa huomioon ammatillisen koulutuksen eri koulutusalojen, tutkintojen, koulutusten ja oppimisympäristöjen moninaisuus.
- ◆ Ammattiin opiskelevien työelämäänsä soveltavuuteen liittyvät fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen opiskelukyvyn sekä turvallisuuden vaatimukset korostuvat eri oppimisympäristöissä tapahtuvassa opiskelussa ja erityisesti työssäoppimisessa.”

Jatkuu.. Erityistä huomioon otettavaa

- ◆ ”*Työkyvyn ylläpitämisen, liikunnan ja terveystiedon osaamistavoitteiden sekä ammatillisten tutkinnon osien terveyttä, turvallisuutta ja toimintakykyä edistävien ammattitaitovaatimusten saavuttaminen edistävät osaltaan opiskeluhuollolle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.*”

Jatkuu.. Erityistä huomioon otettavaa

- ◆ ”Ammatillisessa koulutuksessa tulee motivoida opiskelijoita myös *työkykypassin* tai sen osien suorittamiseen.
- ◆ Opiskelun edistämisessä tarvitaan usein myös joustavaa yhteistyötä työelämän kanssa, muuta monialaista asiantuntijuutta ja viranomaisyhteistyötä, erityistä tukea sekä kuntouttavia toimenpiteitä.”

Muut määräykset

- ◆ Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista (Määräys 92/011/2014)
- ◆ Opiskelijan terveydentilaa koskevat vaatimukset ammatillisessa peruskoulutuksessa ja näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa ammatillisissa perustutkinnoissa (SORA-tutkinnot), päivitys
- ◆ Tulevat voimaan 1.8.2015.

Ammattiin opiskelevien työ- ja opiskelukyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin haasteita on edelleenkin, vaikka useimmilla opiskelijoilla meneekin hyvin.

Terveys- ja
hyvinvointierot

Mielenterveys- ja
päihdeongelmat

Tupakointi,
sähkötupakointi,
nuuskaaminen,
vesipiiput

Humalajuominen

Suhtautuminen
huumeisiin ja
huumekokeilut

Puutteelliset
sosiaaliset
taidot ja
vähäiset
kontaktit

Seksuaalinen häirintä
ja seksuaalinen
väkivalta

Syrjäyty-
minen

Opiskelu- ja
työkykyongelmat
Opintojen
keskeytyminen

Lisätietoja

- ◆ Opetusneuvos Aira Rajamäki,
sähköposti osoite aira.rajamaki@oph.fi
ja puhelin +358 29 5331181.